

ספרא וסייפא

לשאלת המוכנות לסכן חיי אדם

בעקבות מאמרו של פרופ' יובל נאמן "ישראל וההרתעה הגרעינית", מערכות 308

סא"ל (מיל') אלוף הראבן

ערבית ממוצעת נופלת במשפחתיותה ממשפחה ישראלית?

השאלה האמיתית איננה למי כואב יותר, אלא מה השיקולים המניעים ממשלות לצאת למלחמה, והאמנם בחנו מראש את המחיר האנושי לעומת היעד. גם בישראל נסכים שיש מצבים שבהם, באין ברירה, ממשלה חייבת לשלוח את לוחמיה למלחמה ואפילו יהיה המחיר האנושי כבד.

השאלה הקשה היא אם ממשלה, כל ממשלה, אכן ממצה את מה שיש ביכולתה לעשות על מנת שלא להגיע למצב של אין ברירה. נכון שלא תמיד הכל תלוי רק בצד אחד; אבל מוטב ונכיר מספיק בחשיבות עצמנו, על מנת לדעת שמה שאנו עושים, וגם מה שאנו נמנעים מלעשות, יש להם השפעה ניכרת על תהליכים המובילים אם לשלום, ואם למלחמה, על מחירה האנושי הקשה.

בסופו של דבר השאלה איננה מי בוכה יותר על מתיו, כולם בוכים, אלא מי עושה יותר על מנת שלא להגיע למצב זה.

בולט על הראייה האסטרטגית, על התכנון הצבאי ועל המבצעים בשדה הקרב. גם באיראן, שבעבר התייחסה בשוין נפש לחיי אדם, גובר משקלו של גורם זה.

אם להתייחס למספר החללים ולשיעורם באוכלוסייה, לפי מה נשפוט את העמים האירופאים, שהרגו זה בזה כעשרה מיליון נפש במלחמת העולם הראשונה, וכשלושים מיליון בשנייה; ועוד שיש מיליון יהודים בשואה? האם פרופסור נאמן יסכים להחיל את אמות השיפוט המדעיות שלפיהן הוא שופט את החברות הערביות, ביחסן לחיי אדם, גם על העמים האירופאים? והאם בכלל ניתן לקבוע הכללות כאלה לגבי עמים וחברות? או שמא מוטב ונייחד אותם לבודדים, לקבוצות ולמשטרים מאוד ספציפיים?

אוסף כהערה אישית, שבביקורי במצרים פגשתי משפחות שכולות מצריות, שאיבדו בנים במלחמות נגדנו, ולא התרשמתי שכאב ושכול של משפחה מצרית נופל מכאב ושכול של משפחה ישראלית. או אולי פרופסור נאמן חושב שמשפחה

במאמרו של פרופסור יובל נאמן, (מערכות 308), מופיע משפט "בחברה הערבית של ימינו יש שקל שונה לחיי אדם ממה שמתקיים בישראל". אינני יודע לפי איזה מדדים מדעיים שוקל פרופסור נאמן קביעה זו.

אם לשפוט לפי גודל המוכנות לסכן חיי אדם במלחמה בפועל — ולא רק מילולית — הרי במלחמת השחרור שיעור הנפלים בישראל נחזו אחד מכלל היישוב היהודי, בשנה אחת) וזה לשיעור ההרוגים העיראקים במשך שבע נות מלחמה נגד איראן (כאחוז אחד מכלל ירשבי עיראק).

אינני משווה חלילה בין המלחמות; האחת עיני צודקת מעין כמותה והשנייה היא עדות שה למה שעמים נדרשים להקריב כאשר משלוח משעבדות אותם לקנאות דתית ולאומית. זאת, נשים לב שבאותו גיליון של מערכות, מאמר על מלחמת איראן-עיראק, כותב סא"ל אל: "הצורך בחיסכון בכוח ובמניעת אבדות גיע השנה בעיראק לדרגה המשפיעה באופן

"מורל וכושר מחץ מעולה" — רק של ה"סדיר"?

בעקבות מאמרו של אל"מ (מיל') ד"ר מאיר פעיל, "התקפת צה"ל

על אבו-עגילה בשלוש מלחמות", מערכות 306-307

סא"ל (מיל') ד"ר אבנר שרגיל

(הפעם כקצין מטה במטהו של יקותיאל אדם [קותי] ז"ל, המ"ט) — באותו שדה קרב, וכמעט שכבר לא נזקקתי למפות לשם הכרת הציר.

אינני בא לחלוק על ניתוחי הקרבות, ומאמין אני שד"ר פעיל בקי ממני בסוגיה זו. אבל אני מבקש להעמיד דברים על דיוקם. החטיבה של

בחטיבת הנגב בזמן שזו תקפה וכבשה את מתחמי אוס-כתף-אבו-עגילה במלחמת השחרור. גם אני הקטן שירתתי באותה חטיבת הנגב ובגודד השביעי, שהוא מזכיר ברשימה. אבל, בניגוד לו, שירתתי באותה חטיבה — ממשיכתה של חטיבת הנגב ונושאת דגלה — גם ב-1956 וגם ב-1967

אני לריב את ריבם של חיילי החי"ר מילואים, התייחס לרשימתו של אל"מ (מיל') ד"ר מאיר ניל: "התקפת צה"ל על אבו-עגילה בשלוש לחמות", מערכות 306-307, עמ' 43, ינואר 1967.

אל"מ (מיל') ד"ר מאיר פעיל אכן שירת